

Finansutskottets yttrande 2023/24:FiU2y

Verksamheten i Europeiska unionen under 2023

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 14 mars att ge övriga utskott och EU-nämnden tillfälle att senast den 18 april yttra sig över regeringens skrivelse 2023/24:115 Verksamheten i Europeiska unionen under 2023 och eventuella följdmotioner i ärendet i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Finansutskottet har beslutat att yttra sig över skrivelsen i de delar som rör finansutskottets ämnesområden och över motion 2023/24:2836 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 8.

Utskottet anser att utrikesutskottet bör föreslå att riksdagen ska avslå motionsyrkandet och lägga skrivelsen till handlingarna.

I yttrandet finns en avvikande mening (V, MP) och ett särskilt yttrande (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Bakgrund

I skrivelsen redogör regeringen för verksamheten i Europeiska unionen under 2023, i enlighet med 9 kap. 21 § riksdagsordningen. Skrivelsen tar upp beslut och händelser i unionen och redovisar unionens frågor utifrån arbetet i rådets olika sammansättningar. Skrivelsen inleds med en beskrivning av den övergripande utvecklingen i EU. Frågor som rör finansutskottets ämnesområden finns framför allt under följande avsnitt:

- Översynen av EU:s fleråriga budgetram
- Den europeiska terminen för stärkt ekonomisk samordning
- Ekonomisk styrning och samordning
- Finansmarknaden
- EU:s budget
- Skydd av EU:s finansiella intressen
- Statistik.

I bilaga 3 i regeringens skrivelse återfinns beslut i rådet under 2023 där Sverige röstat nej eller lagt ned sin röst. Här redogörs för att Sverige röstade nej i fråga om ansvarsfrihet för kommissionens genomförande av EU:s budget 2021 och antagandet av EU:s allmänna budget för 2024.

Översynen av EU:s fleråriga budgetram

Skrivelsen

Den 20 juni presenterade kommissionen en översyn av EU:s fleråriga budgetram för perioden 2021–2027. Översynen omfattade förslag på följande områden: fortsatt stöd till Ukraina, hantering av utmaningar på områdena migration och den externa dimensionen, strategiska tekniker samt räntekostnader för EU:s gemensamma upplåning och för administrativa kostnader. Sammantaget innehöll kommissionens förslag utgiftsökningar om 65,8 miljarder euro, varav 17 miljarder euro i bidrag till Ukraina. Vidare föreslog kommissionen lån till Ukraina om 33 miljarder euro.

I skrivelsen framhåller regeringen att förslaget förhandlades under sommaren och under hösten på olika nivåer i rådet. Med utgångspunkt i en budgetrestriktiv linje för att hålla ned den svenska avgiften, verkade regeringen för att hålla nere kostnader som inte rör fortsatt EU-stöd till Ukraina. Regeringen bedrev tidigt i processen ett påverkansarbete på alla nivåer för att få gehör för svenska ståndpunkter.

I skrivelsen konstaterar regeringen att Sverige vid Europeiska rådets möte den 14–15 december hörde till den grupp av 26 medlemsstater som ställde sig bakom en uppgörelse som innebar att tillkommande utgifter utöver

Ukrainastödet väsentligen ska finansieras genom omprioriteringar av befintliga medel. Europeiska rådet ska återkomma till frågan i början av 2024 för att hitta en lösning med alla 27 medlemsstater.

Behandling i utskottet

Utskottet överlade med statssekreterarna Christian Danielsson och Johanna Lybeck Lilja om halvtidsöversynen av EU:s långtidsbudget 2021–2027 den 7 juli 2023. Utskottet har fått information vid flera tillfällen om läget i förhandlingarna, senast av statssekreterarna Christian Danielsson och Johanna Lybeck Lilja den 5 december 2023.

Den europeiska terminen för stärkt ekonomisk samordning

Skrivelsen

Den trettonde europeiska terminen inleddes med att kommissionen i november 2022 presenterade det s.k. höstpaketet bestående av den årliga hållbara tillväxtöversikten 2023, rapporten om förvarningsmekanismen 2023, förslaget till gemensam sysselsättningsrapport samt förslaget till rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet för 2023–2024.

I skrivelsen framför regeringen att Sverige överlämnade sina nationella reform- och konvergensprogram till kommissionen i april. Kommissionen presenterade resultatet av sin analys av medlemsstaterna den 24 maj i form av landrapporter och förslag till landsspecifika rekommendationer. Dessa identifierar de huvudsakliga utmaningar som kommissionen anser att medlemsstaterna borde prioritera de kommande 12–18 månaderna för att leva upp till målsättningarna för stabilitets- och tillväxtpakten samt i det makroekonomiska obalansförfarandet. Medlemsstaterna fick rekommendationer på både det finanspolitiska området och andra områden. Samtliga medlemsstater rekommenderades att minska beroendet av fossila bränslen. Rekommendationerna fokuserade också på energirelaterade reformer och investeringsutmaningar och ökad konkurrenskraft. Medlemsstaterna rekommenderades även att antingen fortsätta eller öka takten i genomförandet av sina återhämtnings- och resiliensplaner, beroende på vilka framsteg som gjorts.

Vid rådet för ekonomiska och finansiella frågor (Ekofinrådet) den 12 juli 2023 ställde sig finansministrarna bakom de landsspecifika rekommendationerna.

Behandling i utskottet

Utskottet informerades av statssekreterarna Christian Danielsson och Johanna Lybeck Lilja om Sveriges nationella reform- och konvergensprogram den 20 april 2023.

Utskottet behandlade Sveriges nationella reform- och konvergensprogram och de landsspecifika rekommendationerna i samband med 2023 års ekonomiska vårproposition (prop. 2022/23:100, bet. 2022/23:FiU20, rskr. 2022/23:253).

Regeringens bedömning av de landsspecifika rekommendationerna lämnades i budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:FiU1, rskr. 2023/24:47).

Ekonomisk styrning och samordning

Reformen av EU:s ekonomiska styrning

Skrivelsen

Reformen av EU:s ekonomiska styrning syftar till att säkerställa att skuldnivåerna i EU:s medlemsstater befinner sig på hållbara nivåer. Det tidigare ramverket bedömdes vara utdaterat samtidigt som en bristande efterlevnad och tillämpning av det successivt reducerat dess effektivitet. Under det svenska ordförandeskapet enades medlemsstaterna om rådsslutsatser om vägledning för en reform av EU:s ekonomiska styrning. Rådsslutsatserna låg till grund för det lagförslagspaket som kommissionen presenterade i april. Därefter ägde förhandlingar rum under hösten, innan en överenskommelse kunde nås i rådet i december.

Behandling i utskottet

Utskottet överlade med finansminister Elisabeth Svantesson om inriktningen för översynen av den ekonomiska styrningen i EU den 1 december 2022. Utskottet överlade senare med statssekreterare Johanna Lybeck Lilja om det lagförslagspaket kommissionen presenterade i april den 13 juni 2023. Utskottet informerades om det pågående arbetet med översynen av den ekonomiska styrningen vid flera tillfällen under året och senast av statssekreterare Johanna Lybeck Lilja den 19 december 2023. Statssekreteraren meddelade då att ett extrainsatt informellt möte skulle äga rum den 20 december med ambitionen att nå en informell politisk överenskommelse för att kunna slutföra lagstiftningsarbetet i rådet 2023.

Makroekonomiska obalanser

Skrivelsen

I november 2022 publicerade kommissionen 2023 års förvarningsrapport under det makroekonomiska obalansförfarandet. På grundval av denna rapport presenterade kommissionen i maj 2023 fördjupade granskningar för 18 medlemsstater, däribland Sverige. Kommissionen bedömde att Sverige fortfarande har makroekonomiska obalanser kopplade till hushållens skuldsättning och bostadsprisernas utveckling.

Ekofinrådet antog slutsatser om 2023 års försvaringsrapport den 17 januari. Ekofinrådet antog slutsatser om 2023 års fördjupade granskningar den 14 juli. I november publicerade kommissionen 2024 års försvaringsrapport.

Behandling i utskottet

Utskottet behandlade kommissionens fördjupade granskning av Sverige under det makroekonomiska obalansförfarandet i samband med 2023 års ekonomiska vårproposition (prop. 2022/23:100, bet. 2022/23:FiU20, rskr. 2022/23:253).

EU:s återhämtningsinstrument efter covid-19-pandemin

Skrivelsen

Under året har kommissionen fortsatt den gemensamma upplåningen för EU:s återhämtningsinstrument (Next Generation EU, NGEU). Den 30 juni hade totalt 106,3 miljarder euro betalats ut i bidrag och 47,1 miljarder euro i lån genom NGEU.

I skrivelsen skriver regeringen att den gemensamma upplåningsmetoden fr.o.m. 2023 görs med en enhetlig upplåningsmetod. Metoden består också av en s.k. diversifierad finansieringsstrategi som innebär att olika metoder, instrument och löptider tillämpas i syfte att minimera upplåningskostnaderna, skapa flexibilitet och åstadkomma en ändamålsenlig likviditetsförsörjning.

I skrivelsen skriver regeringen även att räntorna för EU:s obligationer som övriga marknadsräntor har påverkats av högre inflation, kriget i Ukraina samt oro för en eventuell recession och stramare penningpolitik. Räntekostnaderna för NGEU:s bidragsdel betalas av EU-budgeten medan de medlemsstater som har tagit NGEU-lån betalar räntekostnaderna för lånedelen. De högre räntorna har resulterat i högre räntekostnader för NGEU:s upplåning än vad tidigare prognoser visat. Detta medför att budgeterade medel för räntekostnader inte kommer att täcka de ökade utgifterna kopplade till upplåningen för finansieringen av NGEU. I den fleråriga budgetramen för 2021–2027 budgeterades det för sammanlagda räntekostnader på 14,86 miljarder euro i löpande priser. De faktiska räntekostnaderna har uppskattats uppgå till 17–27 miljarder euro. I halvtidsöversynen av EU:s fleråriga budgetram för perioden 2021–2027 har kommissionen föreslagit att de överskridande kostnaderna ska finansieras genom ett nytt instrument utanför budgetramens tak.

Behandling i utskottet

Utskottet överlade med statssekreterarna Max Elger och Paula Carvalho Olovsson om EU:s fleråriga budgetram 2021–2027 den 4 april 2019.

Utskottet överlade med finansminister Magdalena Andersson om kommissionens meddelande om finansieringsstrategin för återhämtningsinstrumentet (NGEU) den 24 juni 2021. Utskottet informerades av statssekreterare Elin Eliasson om återbetalningen av NGEU den 2 juni 2022.

Utskottet överlade med statssekreterarna Christian Danielsson och Johanna Lybeck Lilja om halvtidsöversynen av EU:s långtidsbudget 2021–2027, och överlade därigenom om kommissionens förslag om ett nytt instrument utanför budgetramens tak för att finansiera NGEU den 7 juli 2023. Utskottet informerades senast av statssekreterarna Christian Danielsson och Johanna Lybeck Lilja om status i förhandlingarna om halvtidsöversynen av EU:s långtidsbudget 2021–2027 den 5 december 2023.

Faciliteten för återhämtning och resiliens

Skrivelsen

I mars trädde förordningen om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller kapitel om REPowerEU i planer för återhämtning och resiliens i kraft.

I skrivelsen konstaterar regeringen att flertalet medlemsstater till följd av den nya tilläggsförordningen har reviderat sina återhämtnings- och resiliensplaner under året genom att bl.a. inkludera ett REPowerEU-kapitel. Medlemsstaterna har även reviderat sina planer av andra skäl, till exempel för att beakta det högsta ekonomiska bidraget som uppdaterats i juni 2022, objektiva omständigheter och olika låneansökningar. Samtliga medlemsstater har reviderat sina planer och totalt har rådet antagit 31 reviderade planer. Under året har även ett antal medlemsstater lämnat in utbetalningsförfrågningar till kommissionen och senare har utbetalningar även genomförts.

Behandling i utskottet

Utskottet överlade med statssekreterare Elin Eliasson om kommissionens förslag att genomföra REPowerEU inom faciliteten för återhämtning och resiliens (Recovery and Resilience Facility, RRF) den 14 juni 2022. En överläggning om REPowerEU-planen ägde rum i näringsutskottet den 21 juni 2022. Finansutskottet fick information om frågan samma dag av statssekreterare Therese Pelow.

Finansutskottet subsidiaritetsprövade förslaget till förordning om faciliteten för återhämtning och resiliens i juni 2020 och ansåg att det inte stred mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet subsidiaritetsprövade sedan förslaget till ändringar i REPowerEU-kapitlet för faciliteten för återhämtning och resiliens i juni 2022 och ansåg att inte heller det förslaget stred mot subsidiaritetsprincipen.

Utskottet informerades senast av finansminister Elisabeth Svantesson om genomförandet av RRF och ikraftträdandet av tilläggsförordningen för REPower-EU den 28 september 2023.

Sveriges återhämtnings- och resiliensplan

Skrivelsen

Regeringen skriver i skrivelsen att den i april 2023 ingick en operativ överenskommelse mellan Sverige och kommissionen inom ramen för EU:s facilitet för återhämtning och resiliens som trädde i kraft den 24 maj. Överenskommelsen omfattar bl.a. tidsplan och former för övervakning och genomförande av Sveriges återhämtnings- och resiliensplan. Överenskommelsen omfattar även en identifiering av relevanta indikatorer för att bedöma uppfyllandet av planerade mål och åtgärder som ingår i återhämtningsplanen. Överenskommelsen innebär också att dessa indikatorer ska användas i ansöknings- och utbetalningsförfrågningar från faciliteten samt en preliminär tidsplan för betalningsansökningarna.

Regeringen anför vidare i skrivelsen att den beslutade om ett tillägg till Sveriges återhämtningsplan den 24 augusti. Tillägget innebar dels att planen justerades för att beakta att det högsta ekonomiska bidraget uppdaterades av kommissionen i juni 2022, dels att ett REPowerEU-kapitel inkluderades i planen. Kommissionen lämnade den 19 oktober 2023 ett förslag till rådsbeslut om ändring av rådets genomförandebeslut den 4 maj 2022 med godkännande bedömning av Sveriges återhämtningsplan. Rådet beslutade i enlighet med kommissionens förslag den 10 november 2023.

I november 2023 beslutade regeringen att ingå ett tillägg till det finansieringsavtal som ingicks mellan Sverige och kommissionen den 15 december 2022. Tillägget trädde i kraft i december 2023.

Behandling i utskottet

Utskottet har under 2023 löpande informerats om den svenska planen för återhämtning och resiliens av statssekreterare Johanna Lybeck Lilja i juni, i augusti (skriftligen), i september och i oktober. Utskottet informerades också av statssekreterarna Christian Danielsson och Johanna Lybeck Lilja om Sveriges återhämtningsplan i samband med information om Sveriges nationella reform- och konvergensprogram informerades om den 20 april 2023.

Utskottet behandlade kommissionens utvärdering av Sveriges genomförande av återhämtnings och resiliensplanen i samband med 2023 års ekonomiska vårproposition (prop. 2022/23:100, bet. 2022/23:FiU20, rskr. 2022/23:253).

Klimatfinansiering och internationell finansiering

Skrivelsen

Rådsslutsatser om klimatfinansiering inför FN:s klimattoppmöte COP-28 antogs vid Ekofinrådet den 17 oktober. Slutsatserna har två syften, dels att redovisa EU:s fortsatta arbete med att mobilisera och öka finansiering för

klimatrelaterade ändamål, dels att ta fram och tydliggöra EU:s ståndpunkt i frågor som är specifikt kopplade till klimatförhandlingarna och genomförandet av Parisavtalet.

I skrivelsen noterar regeringen att Indien har varit ordförande i G20 under 2023. Under året hölls ett möte med stats- och regeringschefer och fyra möten med finansministrar och centralbankschefer. Under det svenska ordförandeskapet representerades EU av Sverige tillsammans med kommissionen och ECB inom finansministrarnas arbetsområden i G20. Det omfattade bl.a. finansministerns deltagande i G20-möten med finansministrar och centralbankschefer i Bengaluru och Washington DC.

Regeringen anför vidare att de ekonomiska effekterna av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har fortsatt att prägla G20-arbetet under året liksom det osäkra ekonomiska läget och inflationsbekämpning. Även klimat, reformering av multilaterala utvecklingsbanker och globala skuldfrågor har varit prioriterade områden. Det gick inte att enas om en gemensam kommuniké vid finansminister- och centralbankschefsmötena i februari och juli, främst mot bakgrund av Rysslands krig mot Ukraina. Vid mötet på stats- och regeringschefsnivå i Indien i september kom G20-länderna däremot överens om en gemensam deklaration.

Behandling i utskottet

Utskottet informerades av finansminister Elisabeth Svantesson, riksbankschef Erik Thedéen och bistånds- och utrikeshandelsminister Johan Forssell inför Internationella valutafondens (IMF) och Världsbankens vår- och höstmöten den 21 mars och 28 september 2023.

Utskottet informerades också om resultatet av G20-mötena i samband med att utskottet fick information inför IMF:s och Världsbankens vårmöte av finansminister Elisabeth Svantesson, riksbankschef Erik Thedéen och bistånds- och utrikeshandelsminister Johan Forssell den 21 mars 2023.

Makrofinansiellt stöd till länder utanför EU

Skrivelsen

Under året genomfördes EU:s makrofinansiella stödprogram för Ukraina. Europaparlamentet och rådet fattade beslut om programmet i december 2022 för att avhjälpa landets kortsiktiga finansieringsbehov till följd av Rysslands fullskaliga invasion. Stödet uppgick till 18 miljarder euro och betalades ut i delbetalningar under året. I juni presenterade kommissionen ett förslag om att upprätta en facilitet för stöd till Ukraina under perioden 2024–2027, Ukrainafaciliteten. Förslaget presenterades inom ramen för ett förslag om revidering av EU:s fleråriga budgetramverk. Faciliteten syftar till att ge ökad förutsebarhet och stabilitet i EU:s fortsatta stöd till Ukraina och omfattar bl.a. makrofinansiellt stöd.

I skrivelsen konstaterar regeringen att förslaget förhandlades under hösten men att EU:s medlemsstater inte lyckades nå en överenskommelse före årets slut. Förhandlingarna fortsätter under 2024.

Behandling i utskottet

Utskottet överlade med statssekreterare Elin Eliasson den 14 juni 2022 om det meddelande om kort- och långsiktigt stöd till Ukraina som kommissionen lämnade den 19 maj 2022. Utskottet överlade även med statssekreterare Johanna Lybeck Lilja i frågan den 7 november 2022. Därefter överlade utskottet med statssekreterare Johanna Lybeck Lilja om kommissionens uttalande om en alternativ lösning för makrofinansiering till Ukraina den 8 december 2022. Utskottet överlade med statssekreterarna Christian Danielsson och Johanna Lybeck Lilja om en Ukrainafacilitet 2024–2027 den 7 juli 2023. Utskottet informerades av statssekreterarna Christian Danielsson och Johanna Lybeck Lilja om förhandlingsläget om halvtidsöversynen av EU:s långtidsbudget, där förslaget om Ukrainafaciliteten ingår vid flera tillfällen under året, senast den 12 december 2023.

Finansmarknaden

Bankmarknaden

Skrivelsen

I skrivelsen framför regeringen att förhandlingar om ett flertal frågor inom bankmarknaden har pågått under året. Förhandlingarna om förslagen om ändringar i EU:s kapitaltäckningsregelverk för banker (bankpaketet) har pågått under året, och under det svenska ordförandeskapet inleddes trepartsmöten i mars och en preliminär överenskommelse nåddes i juni. Det tekniska arbetet fortsatte under hösten, och överenskommelsen godkändes i december.

I början av året lade kommissionen fram ett lagförslag för att reformera det gemensamma ramverket för bankkrishantering och nationella insättningsgarantisystem (Crisis Management and Deposit Insurance, CMDI). Förhandlingar pågick under året. Sverige deltar inte i bankunionen men berörs eftersom ramverket för bankkrishantering och nationella insättningsgarantisystem är gemensamt för hela EU-27.

Förhandlingarna om EU:s lagstiftningspaket om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (AML-paketet) fortsatte under året. Europaparlamentet röstade om sitt förhandlingsmandat för lagstiftningspaketet i april. Därefter förhandlades lagstiftningspaketet i trepartsmöten.

Förhandlingen om omedelbara betalningar pågick under året. Under det svenska ordförandeskapet nåddes i maj en allmän riktlinje i rådet. Under hösten genomfördes trepartsmöten och en överenskommelse nåddes i november.

Den 28 juni presenterade kommissionen ett lagstiftningspaket, i syfte att ge lagstöd till ett eventuellt inrättande av en digital euro. Förhandlingar i rådet inleddes i juli.

Behandling i utskottet

Utskottet överlade med finansmarknadsminister Max Elger om ändringar i EU:s kapitaltäckningsregelverk (bankpaketet) den 9 december 2021. Utskottet subsidiaritetsprövade paketets tre förslag i januari 2022 och ansåg att de inte stred mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet informerades flera gånger av finansmarknadsminister Niklas Wykman under året och senast i september 2023.

Utskottet överlade med statssekreterare Johan Almenberg om ändringar av EU:s krishanteringsregelverk (CMDI) den 13 juni 2023. Utskottet subsidiaritetsprövade de tre förslagen för bankkrishantering och nationella insättningsgarantisystem i september 2023 och ansåg att de inte stred mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet informerades av finansmarknadsminister Niklas Wykman om status i förhandlingarna senast den 28 september 2023.

Utskottet överlade med statssekreterare Ulf Holm om kommissionens lagstiftningspaket med förslag till åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism den 21 september 2021. Utskottet informerades av finansmarknadsminister Niklas Wykman om status i förhandlingarna för AML-paketet senast den 28 september 2023.

Utskottet överlade med finansmarknadsminister Niklas Wykman om förslaget om omedelbara betalningar i euro den 1 december 2022. Utskottet subsidiaritetsprövade förslaget i februari 2023 och ansåg att det inte stred mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet informerades av finansmarknadsminister Niklas Wykman om status i förhandlingarna senast den 28 september 2023.

Utskottet överlade med finansmarknadsminister Niklas Wykman om ändringar i regelverket för betaltjänster den 28 september 2023. Utskottet subsidiaritetsprövade de två aktuella förslagen i september 2023 och ansåg att de inte stred mot subsidiaritetsprincipen.

Utskottet överlade med finansmarknadsminister Niklas Wykman om EU:s lagstiftningspaket om digital euro den 28 september 2023. Utskottet subsidiaritetsprövade förslaget i september 2023 och ansåg att det inte stred mot subsidiaritetsprincipen.

Värdepappersmarknaden

Skrivelsen

Ett flertal förhandlingar pågick under året inom värdepappersmarknaden, skriver regeringen i skrivelsen. I februari nåddes en politisk överenskommelse i trepartsmöten om kommissionens förslag till förordning om en EU-standard för gröna obligationer. Rättsakten antogs i oktober.

Ändringar i förordningen om europeiska långsiktiga investeringsfonder antogs i mars.

Under våren förhandlades ändringar i direktivet om förvaltare av långsiktiga investeringsfonder (ELTIF) och direktivet om värdepappersfonder i trepartsmöten och en politisk överenskommelse nåddes i juli.

Under det svenska ordförandeskapet förhandlades ändringar i direktivet och förordningen om marknader för finansiella instrument i trepartsmöten och en politisk överenskommelse nåddes i juni.

I november antog Europaparlamentet och rådet de tre rättsakter som ligger till grund för att etablera en europeisk gemensam kontaktpunkt (European Single Access Point, ESAP).

Europaparlamentet röstade i mars om sitt yttrande om förslag till ändringar i förordningen om värdepapperscentraler (Central Securities Depositories Regulation, CSDR). Det svenska ordförandeskapet inledde trepartsmöten i april och nådde en preliminär politisk överenskommelse i juni. I november bekräftade rådet den slutliga rättsakten.

Under det svenska ordförandeskapet inleddes förhandlingar i noteringsakten och rådet nådde ett förhandlingsmandat i juni. I november inleddes trepartsmöten.

Under det svenska ordförandeskapet inleddes förhandlingar i rådet om kommissionens förslag om ändringar i förordningen om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (Emirförordningen) samt ett antal andra EU-rättsakter. Förhandlingarna fortsatte under hösten och rådet enades om ett förhandlingsmandat i december. Trepartsmöten inleddes därefter samma månad.

I maj presenterade kommissionen ett lagstiftningspaket som syftar till att stärka skyddet för icke-professionella investerare, exempelvis konsumenter, och säkerställa att dessa kan använda finansiella tjänster på ett tryggt sätt för att uppnå bättre investeringsresultat. Målet är att öka EU-medborgares förtroende för och deltagande på finansmarknaderna.

Kommissionen presenterade i juni ett förslag till förordning om hållbarhetsbetyg (Environmental, Social and Governance ratings, ESG). Förslaget är ett led i kommissionens strategi för finansiering av omställningen till en hållbar ekonomi och innebär att ett gemensamt regelverk införs för företag som levererar hållbarhetsbetyg. Förslaget ställer krav på transparens när det gäller grunderna för betygsättningen och innehåller även organisations- och uppföranderegler för företagen på marknaden. Förhandlingar i rådet inleddes i juli.

Kommissionen presenterade i oktober ett förslag till ändringar i förordningen om referensvärden. Ändringarna syftar till att öka utbudet av referensvärden i EU genom att underlätta för administratörer av referensvärden i EU och tredjeländer. Förhandlingar i rådet inleddes under hösten och en allmän riktlinje nåddes i december.

I mars efterlyste Europeiska rådet och eurotoppmötet fortsatt arbete för att fördjupa och utveckla kapitalmarknadsunionen. Därefter påbörjades

diskussioner i eurogruppen i inkluderande format. Målet är att under första kvartalet 2024 komma överens om ett uttalande om politiska prioriteringar på området, vilka kommer utgöra ett inspel till nästa kommission. Förhandlingar om lagförslag inom ramen för kapitalmarknadsunionen har fortsatt i rådet. På det informella rådsmötet i Stockholm i maj diskuterades hur EU:s finansmarknader fungerar och hur de kan bidra till att finansiera framtida tillväxt.

Behandling i utskottet

Utskottet överlade med statssekreterare Ulf Holm om förslaget till förordning om en frivillig EU-standard för gröna obligationer den 21 september 2021. Utskottet subsidiaritetsprövade förslaget i september 2021 och ansåg att det inte stred mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet informerades senast den 28 mars 2023 av statssekreterare Johan Almenberg som då meddelade att en politisk överenskommelse nåtts om en EU-standard för gröna obligationer. EU:s förordning om europeiska gröna obligationer ska börja tillämpas den 21 december 2024.

Utskottet överlade med finansmarknadsminister Max Elger om ändrade regler för europeiska långsiktiga investeringsfonder (ELTIF) den 20 januari 2022. Utskottet subsidiaritetsprövade förslaget om ELTIF i februari 2022 och ansåg att det inte stred mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet informerades av finansmarknadsministern att en politisk överenskommelse hade nåtts den 1 december 2022.

Utskottet överlade med finansmarknadsminister Max Elger om ett förslag om ändrade regler för förvaltare av alternativa investeringsfonder (AIFMD) den 20 januari 2022. Utskottet subsidiaritetsprövade förslaget i februari 2022 och ansåg att det inte stred mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet informerades av finansmarknadsminister Niklas Wykman om att trepartsmöten inletts den 28 september 2023.

Utskottet överlade med finansmarknadsminister Max Elger om förslaget till förordning om Markets in Financial Instruments Regulation (Mifir) den 20 januari 2022. Utskottet subsidiaritetsprövade förslaget i mars 2022 och ansåg att det inte stred mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet informerades av finansmarknadsminister Niklas Wykman om att en överenskommelse hade nåtts i trepartsmöten den 28 september 2023.

Utskottet överlade med finansmarknadsminister Max Elger om de tre förslagen om gemensamma kontaktpunkter (ESAP) den 20 januari 2022. Utskottets subsidiaritetsprövade förslagen i februari 2022 och ansåg att de inte stred mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet informerades av Niklas Wykman om att en överenskommelse hade nåtts i trepartsmöten den 28 september 2023.

Utskottet överlade med finansmarknadsminister Max Elger om översynen av förordningen om värdepapperscentraler (CSDR) den 28 april 2022. Utskottet subsidiaritetsprövade förslaget i maj 2022 och ansåg att det inte stred

mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet informerades av finansmarknadsminister Niklas Wykman om att en överenskommelse hade nåtts i trepartsmöten den 28 september 2023.

Utskottet överlade med statssekreterare Johan Almenberg om noteringsakten och ändrade regler för att främja central clearing (Emirförordningen) den 21 februari 2023. Utskottet subsidiaritetsprövade förslagen i februari 2023 och ansåg att de inte stred mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet informerades av statssekreterare Johan Almenberg senast den 16 november 2023.

Utskottet överlade med statssekreterare Johan Almenberg om lagstiftningspaketet om stärkt investerarskydd på finansiella marknader den 21 september 2023. Utskottet subsidiaritetsprövade förslagen i september 2023 och ansåg att de inte stred mot subsidiaritetsprincipen.

Utskottet överlade med statssekreterare Johan Almenberg om förordningen om hållbarhetsbetyg den 21 september 2023. Utskottet subsidiaritetsprövade förslaget i september 2023 och ansåg att det inte stred mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet informerades av statssekreteraren senast den 16 november 2023.

Utskottet överlade med statssekreterare Johan Almenberg om ändring i förordningen om referensvärden den 14 december 2023. Utskottet subsidiaritetsprövade förslaget i december 2023 och ansåg att det inte stred mot subsidiaritetsprincipen.

Utskottet överlade med finansmarknadsminister Per Bolund om kommissionens meddelande om en ny handlingsplan för kapitalmarknadsunionen (CMU) den 12 november 2020.

Pågående arbete

Utskottet överlade med finansmarknadsminister Niklas Wykman om kapitalmarknadsunionen (CMU) den 7 mars 2024.

Försäkringsmarknaden

Skrivelsen

I skrivelsen noterar regeringen att kommissionen i juni presenterade ett förslag som syftar till att etablera en ram för åtkomst till finansdata, även kallat öppna finansiella tjänster. Förslaget ger kunder (privatpersoner och företag) rätt att dela sina finansdata till tredjepartsbolag. Områden där datadelning möjliggörs inkluderar lån, sparande, investeringar, försäkringar och pension. Syftena är att främja innovation av finansiella tjänster och ökad konkurrens och säkerställa kunders kontroll över sina data. Förhandlingar i rådet inleddes i juni.

I juni 2022 enades rådet om en allmän riktlinje om ett förslag om ändringar i Solvens II direktivet, dvs. EU:s tillsynsregler för försäkrings- och

återförsäkringsföretag. Trepartsmöten påbörjades i september och en politisk överenskommelse nåddes i december.

Rådet nådde en allmän riktlinje i december 2022 om förslag till ett återhämtnings- och resolutionsramverk för försäkringssektorn (Insurance Recovery and Resolution Directive, IRRD). Trepartsmöten påbörjades i september och en politisk överenskommelse nåddes i december.

Behandling i utskottet

Utskottet överlade med finansmarknadsminister Niklas Wykman om förordningen om ett ramverk för tillgång till finansiella data den 28 september 2023. Utskottet subsidiaritetsprövade förslaget i september 2023 och ansåg att det inte stred mot subsidiaritetsprincipen.

Utskottet överlade med statssekreterare Ulf Holm om förslaget till ändringar i Solvens II-direktivet den 28 oktober 2021. Utskottet subsidiaritetsprövade förslaget i februari 2022 och ansåg att det inte stred mot subsidiaritetsprincipen. Riksdagen beslutade om ändringar för anpassningar till EU-direktivet Solvens II i mars 2023 (prop. 2022/23:47, bet. 2022/23:FiU19, rskr. 2022/23:138). Utskottet informerades av finansmarknadsminister Niklas Wykman om läget i förhandlingarna för översynen av Solvens II direktivet i september och december 2023.

Utskottet överlade med finansmarknadsminister Niklas Wykman om direktivet för återhämtning och resolution av försäkringsföretag (IRRD) den 25 oktober 2022. Utskottet subsidiaritets prövade förslaget i februari 2022 och ansåg att det inte stred mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet fick information av finansmarknadsministern om förhandlingsläget i september, och om att en politisk överenskommelse hade nåtts i december 2023.

Övriga finansmarknadsfrågor

Nya delegerade akter till EU:s gröna taxonomi

Skrivelsen

I juni antog kommissionen två delegerade akter till EU:s gröna taxonomiförordning som fastställer tekniska granskningskriterier för att avgöra under vilka villkor vissa ekonomiska verksamheter ska anses hållbara i förhållande till taxonomins två klimatmål respektive taxonomins övriga fyra miljömål. Sverige argumenterade för att rådet skulle invända mot de båda delegerade akterna.

Behandling i utskottet

Utskottet överlade med finansmarknadsminister Per Bolund den 19 juni 2018 om taxonomiförordningen, och ytterligare överläggningar hölls med statssekreterare Ulf Holm den 21 och 28 november 2019. Utskottet

subsidiaritetsprövade förslaget till taxonomiförordning i juni 2018 och ansåg att det inte stred mot subsidiaritetsprincipen.

Utskottet överlade med statssekreterare Ulf Holm om kärnkraft i taxonomin den 12 oktober 2021.

Riksdagen beslutade om lagstiftningsåtgärder med anledning av taxonomi förordningen i december 2021 (prop. 2021/22:11, bet. 2021/22:FiU15, rskr. 2021/22:78).

Utskottet överlade om den kompletterande delegerade akten om kärnkrafts- och naturgasrelaterade verksamheter den 10 och 13 januari 2022 samt den 5 april 2022 med finansmarknadsminister Max Elger.

Utskottet överlade med statssekreterare Johan Almenberg om två delegerade akter till taxonomiförordningen den 9 maj 2023. Utskottet fick kompletterande information skriftligen den 25 maj 2023. Utskottet överlade senare med statssekreteraren om huruvida de två delegerade akterna skulle invändas mot eller inte den 21 september 2023. Sverige förespråkade att rådet skulle invända mot de delegerade akterna, men ståndpunkten samlade inte tillräckligt stöd och rådet godkände akterna som sedan trädde i kraft sedan den 1 januari 2024.

Utskottet behandlade motioner från allmänna motionstiden 2023/24 om EU:s taxonomi senast i betänkande 2023/24:FiU22.

EU:s budget

Nya egna medel

Skrivelsen

Kommissionen lade fram ett förslag till revidering av systemet för nya egna medel i juni som innehåller revideringar av två av kommissionens tidigare förslag till nya egna medel från december 2021. Det tidigare förslaget utgjordes av tre nya baser för egna medel:

1. 25 procent av intäkterna från det existerande och utvidgade utsläppshandelssystemet
2. 75 procent av intäkterna från den föreslagna gränsjusteringsmekanismen för koldioxidutsläpp vid unionens gränser (CBAM)
3. 15 procent av de intäkter som genereras genom vinstomfördelningsåtgärden inom G20/OECD-överenskommelsen (Pelare-1).

I skrivelsen noterar regeringen att de nu föreslagna revideringarna innebär att procentandelen av intäkterna från utsläppshandelssystemet ökar från 25 till 30 procent. Därtill föreslår kommissionen en teknisk justering av CBAM. Inga revideringar föreslås för basen som ska utgöras av intäkter från Pelare 1. Därutöver föreslår kommissionen att det inrättas ett nytt eget medel som består av en komponent baserad på företagsvinststatistik. Enligt kommissionens förslag ska komponenten vara ett tillfälligt eget medel som kan ersättas med

en EU-gemensam bolagsskattebas om, och i sådana fall när, en sådan finns på plats.

Behandling i utskottet

Utskottet överlade med statssekreterare Johanna Lybeck Lilja om kommissionens förslag om nya egna medel den 7 juli 2023. Utskottet fick information av finansminister Elisabeth Svantesson om förhandlingsläget senast den 28 september 2023. Utskottet subsidiaritetsprövade kommissionens förslag i september 2023 och ansåg att det stred mot subsidiaritetsprincipen. I enlighet med utskottets förslag lämnade riksdagen ett motiverat yttrande till EU:s institutioner (utl. 2023/24:FiU17, rskr. 2023/24:4).

EU:s årsbudget

Skrivelsen

Den 7 juni presenterade kommissionen sitt förslag till EU:s årsbudget för 2024. Utgiftstaken för 2024 års budget fastställdes i förhandlingen om den fleråriga budgetramen 2021–2027 (Multiannual Financial Framework, MFF). Kommissionen presenterade en ändringsskrivelse av förslaget den 9 oktober. Åtagandena föreslogs uppgå till 189,3 miljarder euro och betalningarna till 143,0 miljarder euro.

Rådets ståndpunkt fastställdes den 5 september och innebar minskningar jämfört med kommissionens förslag. Under förlikningen med Europaparlamentet i november kunde en överenskommelse nås om årsbudgeten för 2024 som innebar en åtagandenivå på 189,4 miljarder euro och betalningar på 142,6 miljarder euro. Enligt överenskommelsen uppgick marginalerna innanför ram på –1,9 miljarder euro respektive 29,2 miljarder euro. Marginalerna utanför ram uppgick till 360 miljoner euro respektive 31 miljarder euro totalt. Överenskommelsen kunde antas den 11 november.

Regeringen framför i skrivelsen att Sverige som enda land röstade emot förslaget med motiveringen att det saknade tillräckliga marginaler för att kunna möta oförutsedda händelser under budgetåret. Rådet fattade beslut om EU:s årsbudget för 2023 den 20 november och Europaparlamentet den 22 november.

Behandling i utskottet

Utskottet överlade med statssekreterare Johanna Lybeck Lilja om EU:s årsbudget 2024 den 13 juni och 26 oktober 2023.

Sverige röstade nej i Ekofinrådet mot bakgrund av att Sveriges övergripandemål var att nå en så restriktiv budget som möjligt, som med god marginal rymdes inom de beslutade taken i den fleråriga budgetramen (se vidare skr. 2023/24:115 bil. 3). Överenskommelsen bedömdes inte garantera tillräckliga marginaler för det kommande budgetåret 2024.

Revidering av budgetförordningen

Skrivelsen

Under året har förhandlingar pågått om revidering av den s.k. budgetförordningen från 2018 om finansiella regler för unionens allmänna budget. I juni, under det svenska ordförandeskapet, fattade rådet beslut om ett mandat för att inleda förhandlingar med Europaparlamentet, och dessa pågick under hösten. Rådet och Europaparlamentet nådde en politisk överenskommelse den 7 december. Målsättningen är att förordningen ska träda i kraft i början av 2024.

Behandling i utskottet

Utskottet överlade med statssekreterare Johanna Lybeck Lilja om översynen av EU:s budgetförordning den 27 oktober 2022. Information om status i förhandlingarna gavs vid flera tillfällen under året, senast av finansminister Elisabeth Svantesson den 28 september 2023.

Motionen

I kommittémotion av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 8 anför motionärerna att EU:s påtvingande åtstrammingspolitik har slagit extra hårt mot kvinnor och att kvinnor drabbas hårdast när välfärden skärs ned. Motionärerna vill att EU ska införa en feministisk budget som bygger på en genomgripande feministisk analys, och syftar till att utjämna skillnader mellan könen avseende inkomst, levnadsvillkor m.m. Motionärerna föreslår därför ett tillkännagivande om att regeringen bör verka för att EU inför en feministisk budget.

Tidigare behandling

Utskottet har tidigare behandlat liknande yrkanden, senast i sitt yttrande till utrikesutskottet över skrivelsen om verksamheten i EU under 2022 (yttr. 2022/23:FiU3y). Utskottet ansåg att utrikesutskottet borde avstyrka yrkandet, bl.a. med hänvisning till att regeringen stämt av prioriteringarna i förhandlingarna om EU:s fleråriga budgetram för 2021–2027 i överläggningar med finansutskottet och genom samråd med EU-nämnden. Utrikesutskottet avstyrkte yrkandet. Riksdagen biföll utrikesutskottets förslag (skr. 2022/23:115, bet. 2022/23:UU10, rskr. 2022/23:246–247).

Skydd av EU:s finansiella intressen

Skrivelsen

Ekofinrådet beslutade i mars att rekommendera Europaparlamentet att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för genomförandet av 2021 års budget. Regeringen konstaterar i skrivelsen att Sverige valde att rösta nej vid

omröstningen i Ekofinrådet. Europaparlamentet beslutade i maj att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för genomförandet av 2021 års budget.

Europeiska revisionsrättens årsrapport om budgetåret 2022 publicerades den 5 oktober. Revisionsrätten granskar EU:s inkomster och utgifter för att bedöma om de är lagliga och korrekta. För budgetåret 2022 gör revisionsrätten fyra uttalanden. Två är utan anmärkning, ett att EU:s räkenskaper är tillförlitliga och ett om intäkterna. Två uttalanden har anmärkningar. Det ena är en avvikande mening om budgetkostnadernas laglighet och korrekthet. Detta beror på att felprocenten ökat till 4,2 procent, vilket är över väsentlighetsgränsen på 2 procent. Det andra är en reservation om lagligheten och korrektheten i kostnaderna inom faciliteten för återhämtning och resiliens, vilket beror på att ett antal utbetalningar innehöll väsentliga fel.

Behandling i utskottet

Utskottet överlade med statssekreterare Johanna Lybeck Lilja om ansvarsfrihet för kommissionens genomförande av EU:s årsbudget för 2021 den 7 mars 2023. Utskottet fick information av statssekreteraren vid flera tillfällen under året, senast den 28 mars 2023. Vid Ekofinrådets möte i mars 2023 antogs en rekommendation om att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten 2021.

Sverige röstade nej i Ekofinrådet då det ansågs allvarligt att kommissionen inte fått en revisionsförklaring utan kritik för alla delar av budgeten (se vidare skr. 2023/24:115 bil. 3). Ett flertal av revisorernas iakttagelser bedömdes även återspegla att EU-budgetens exponering för olika risker ökar. Europaparlamentet beslutade i maj att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för genomförandet av 2021 års budget.

Utskottet berörde frågan om ansvarsfrihet i betänkande 2023/24:FiU5 Ugiften till EU i december 2023.

Statistik

Skrivelsen

Europaparlamentet och rådet fattade beslut i februari om förslag till Europaparlamentets och rådets förordningar inom området nationalräkenskaper.

Kommissionen presenterade under året tre nya förslag till förordningar inom statistikområdet.

En förordning gällde europeisk statistik om befolkning och bostäder.

En andra förordning antogs som anpassar den befintliga rättsliga ramen för framställning av europeisk statistik till ett alltmer digitaliserat samhälle.

En tredje förordning gällde EU:s arbetsmarknadsstatistik om företag som innebär en ny rättslig ram för europeisk statistik över löner, arbetskostnader samt vakanser.

Behandling i utskottet

Utskottet subsidiaritetsprövade förslaget om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet i mars 2022 och ansåg att det inte stred mot subsidiaritetsprincipen.

Utskottet överlade med statssekreterare Natasa Ristic Davidson om europeisk statistik om befolkning och bostäder den 9 mars 2023. Utskottet subsidiaritetsprövade förslaget i mars 2023 och ansåg att det inte stred mot subsidiaritetsprincipen.

Utskottet överlade med statssekreterare Natasa Ristic Davidson om ändring av förordning om europeisk statistik den 26 september 2023. Utskottet subsidiaritetsprövade förslaget i september 2023 och ansåg att det inte stred mot subsidiaritetsprincipen.

Utskottet överlade med statssekreterare Natasa Ristic Davidson om en förordning om EU:s arbetsmarknadsstatistik om företag den 26 september 2023. Utskottet subsidiaritetsprövade förslaget i oktober 2023 och ansåg att det inte stred mot subsidiaritetsprincipen.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar regeringens skrivelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2023. Utskottet anser att skrivelsen är ett viktigt instrument för att följa verksamheten inom EU och hur regeringen har agerat i det europeiska samarbetet. Sverige var ordförandeland i EU under första halvåret 2023, vilket för utskottet innebar ett intensivt arbete och täta kontakter med regeringen som fungerade väl.

Under 2023 stod översynen av EU:s fleråriga budgetram, reformen av den ekonomiska styrningen, stödet till Ukraina och hanteringen av den höga inflationen i fokus i EU. Medlemsländerna i EU enades på nytt om ytterligare stöd till Ukraina i form av humanitärt, militärt och ekonomiskt bistånd. Utskottet konstaterar att världsläget fortfarande är kraftigt påverkat av kriget i Ukraina och har vid överläggningar ställt sig bakom regeringens linje att fortsätta ge stöd till Ukraina, och att särskilt prioritera detta i frågan om halvtidsöversynen av EU:s långtidsbudget och förslaget om inrättandet av en Ukrainafacilitet 2024–2027.

Den svenska restriktiva grundhållningen när det gäller EU:s budget är fast förankrad i riksdagen. I denna restriktiva grundhållning är principerna om subsidiaritet, europeiskt mervärde, proportionalitet och sund ekonomisk förvaltning vägledande. Utskottet gav i juli 2023 regeringen mandat att i frågan om en halvtidsöversyn av EU:s långtidsbudget driva linjen att den inte ska användas för att möjliggöra ökade utgifter på EU-budgeten eller för att luckra upp utgiftstakens begränsande funktion, utan att finansieringen i första hand bör ske genom omprioriteringar.

Inför förhandlingarna om halvtidsöversynen av den fleråriga budgetramen för 2021–2027 stämde regeringen av prioriteringarna för utformningen av

EU:s budget i överläggningar med finansutskottet och genom samråd med EU-nämnden. Utskottet anser mot den bakgrunden att utrikesutskottet bör föreslå att det aktuella motionsyrkandet avslås.

Utskottet välkomnar en överenskommelse som nåtts om reformen av den ekonomiska styrningen i EU. Överenskommelsen innebär ett införande av ett nytt ramverk som består av tre delar: en förebyggande del, en korrigerande del och en övervakande del. Ramverket innebär ett införande av medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer för samtliga medlemsstater.

Utskottet understryker, liksom regeringen, vikten av att genomförandet av ramverket leder till att skuldsättningen minskar över tid i särskilt utsatta länder i enlighet med stabilitets- och tillväxtpaktens huvudsakliga syfte. Det är vidare viktigt att EU:s medlemsländer för en ekonomisk politik med nationellt ägarskap för genomförande av strukturreformer, och den europeiska planeringsterminen stärker incitamenten för EU:s medlemsländer att föra en ansvarsfull finanspolitik. Vidare bör ramverket tillämpas på ett transparent och förutsägbart sätt som säkerställer likabehandling mellan medlemsstaterna. För Sveriges del som en liten öppen ekonomi, är det av stor betydelse att EU:s inre marknad utvecklas positivt och skapar möjligheter för svenska företag och medborgare. Enligt utskottet är det centralt att rådet och kommissionen i tillämpningen av den ekonomiska styrningen fullt ut respekterar de nationella parlamentens roll.

Utskottet välkomnar att regeringen i april beslutade att ingå en operativ överenskommelse mellan Sverige och kommissionen inom ramen för EU:s facilitet för återhämtning och resiliens och att Sveriges reviderade återhämtningsplan godkändes av rådet i november 2023. Regeringen har löpande har informerat utskottet om processen med återhämtningsplanen. Utskottet förutsätter att regeringen fortsätter att informera om arbetet framåt.

Utskottet välkomnar de framsteg som gjorts i förhandlingarna om flera förslag om värdepappers-, bank- och försäkringsmarknaden för att hantera finansiella stabilitetsrisker, stärka EU:s konkurrenskraft och möta den gröna omställningen även på finansmarknadsområdet. Utskottet noterar även att EU föreslagit ett lagstiftningspaket som bl.a. ger lagstöd för att inrätta en digital euro och att förhandlingar om lagstiftningspaketet nu pågår.

Utskottet konstaterar att två ytterligare delegerade akter till EU:s gröna taxonomiförordning började tillämpas den 1 januari 2024. Utskottet konstaterar vidare att Sverige röstade nej till taxonomiförordningen med anledning av hanteringen av hållbart skogsbruk och det nationella självbestämmandet över skogsfrågor. Sverige invände också mot den delegerade akten om de tekniska kriterierna för de klimatrelaterade målen för att värna vattenkraften och skogsbrukets villkor. Sverige invände även mot den kompletterande delegerade akt som berörde kärnkraft och naturgas. Sverige förespråkade att rådet skulle invända mot de två ytterligare delegerade akter som kommissionen presenterade under 2023.

När det gäller EU:s budget och EU:s egna medel har utskottet vid flera tidigare tillfällen framfört kritik mot införandet av nya egna medel och mot

överföring av beskattningsrätt till EU-nivån. Vidare subsidiaritetsprövade utskottet kommissionens reviderade förslag till nya egna medel i september 2023 och ansåg att det inte var förenligt med subsidiaritetsprincipen. I enlighet med utskottets förslag lämnade riksdagen ett motiverat yttrande till EU:s institutioner.

Utskottet betonar vikten av skydd för EU:s finansiella intressen och ställde sig kritiskt till beslutet om att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten för 2021. Sverige, som ordförande i rådet, röstade nej till rådets rekommendation om att bevilja ansvarsfrihet, mot bakgrund av att Sverige ansåg att det var allvarligt att kommissionen inte fått en revisionsförklaring utan kritik för alla delar av budgeten. Europeiska revisionsrätten konstaterade också att ett flertal av revisorernas iakttagelser återspeglade att EU-budgetens exponering för olika risker ökar. Europaparlamentet beviljade i maj 2023 kommissionen ansvarsfrihet för genomförandet av EU:s budget för 2021.

Utskottet ställde sig också kritiskt till kommissionens förslag till årsbudget för budgetåret 2024. Sverige röstade som enda land nej till förslaget, med motiveringen att överenskommelsen som nåddes om EU:s årsbudget 2024 inte bedömdes garantera tillräckliga marginaler för det kommande budgetåret.

Utskottet vill slutligen betona vikten av att frågor som har betydelse för hela EU ska diskuteras och beslutas av samtliga medlemsstater. Utskottet välkomnar åtgärder för att stärka den finansiella stabiliteten och välkomnar att den förnyade diskussionen om kapitalmarknadsunionen som bl.a. ägt rum i eurogruppen i inkluderande format. Det är viktigt att åtgärder som vidtas i syfte att stärka kapitalmarknadsunionen och även bankunionen tar hänsyn till hela EU:s inre marknad och att utformningen möjliggör likvärdig behandling av länder som har och länder som inte har euron som valuta.

Utskottet anser med detta att utrikesutskottet bör föreslå att skrivelsen läggs till handlingarna.

Stockholm den 18 april 2024

På finansutskottets vägnar

Edward Riedl

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Edward Riedl (M), Mikael Damberg (S), Oscar Sjöstedt (SD), Gunilla Carlsson (S), Dennis Dioukarev (SD), Björn Wiechel (S), Ingela Nylund Watz (S), Charlotte Quensel (SD), Ida Drougge (M), Ida Gabrielsson (V), Hans Eklind (KD), Martin Ådahl (C), Janine Alm Ericson (MP), Cecilia Rönn (L), Joakim Sandell (S), Oliver Rosengren (M) och Kent Kumpula (SD).

Avvikande mening

Verksamheten i Europeiska unionen under 2023 (V, MP)

Ida Gabrielsson (V) och Janine Alm Ericson (MP) anför:

Attackerna på välfärden och arbetsrätten i många EU-länder utgör ett allvarligt hot mot jämställdheten. EU:s påtvingande åtstramningspolitik har slagit extra hårt mot kvinnor. Kvinnor drabbas hårdast när välfärden skärs ned och arbetsvillkoren försämras. Vi driver kraven på ekonomisk rättvisa för kvinnor. EU bör införa en feministisk budget som bygger på en genomgripande feministisk analys och syftar till att utjämna skillnader mellan könen i fråga om inkomst, levnadsvillkor m.m. Regeringen bör verka för att EU inför en feministisk budget. Mot bakgrund av detta bör utrikesutskottet tillstyrka kommittémotion 2023/24:2836 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 8.

Särskilt yttrande

Verksamheten i Europeiska unionen under 2023 (S, V, C, MP)

Mikael Damberg (S), Gunilla Carlsson (S), Björn Wiechel (S), Ingela Nylund Watz (S), Ida Gabrielsson (V), Martin Ådahl (C), Janine Alm Ericson (MP) och Joakim Sandell (S) anför:

Sveriges återhämtningsfond omfattar 38 miljarder kronor. Men på grund av regeringens finanspolitik är det oklart om Sverige lever upp till de åtaganden och insatser som ligger till grund för att få pengarna utbetalda. Finansutskottet har vid flertalet tillfällen begärt att regeringen ska informera utskottet om ärendet. Likaså har frågan lyfts i debatter och interpellationer. Trots det har regeringen inte givit betryggande svar på vare sig om, när eller hur mycket pengar som Sverige beräknas få eller gå miste om. Ovissheten om dessa miljardbelopp försämrar finansutskottets möjligheter att planera och bedriva ekonomisk politik.